

Om Helens utfordring

Sommeren er over, og Norges leger har igjen kastet seg over hverdagens utfordringer. Vi i Utposten håper at du kom hjem fra ferien uthvilt med fulladede batterier og en brennende lengsel etter å kaste deg over de utfordringer som venter på deg frem til neste ferie. Mange av dem vil være forutsigbare. Vi vet blant annet at flere av de menneskene vi vil møte søker oss fordi de har vært utsatt for ulykker, skader, eller vært vitner til traumatiske hendelser. Ganske mange nordmenn opplever dessverre dette. Det er så mange av oss som omkommer brått og uventet at det slår ut på den gjennomsnittlige levealder her i landet. Vi nordmenn liker å sammenlikne oss med svenskene. Det kan være en morsom og styrkende opplevelse, men det er ikke bare under vinter-OL at vi bør se hvordan vi kommer ut av det i sammenlikningen med broderfolket. Kunnskapssenteret har sammenliknet oss med våre brødre og søstre på andre siden av kjølen i rapporten: «Dødelighetsforskjeller mellom Norge og Sverige», som kom i 2005. Dette er en rapport som burde vekke allmenn interesse fordi den viser vesentlige forskjeller mellom de to landene, og derigjennom fokuserer på områder der det er en reell mulighet for å gjøre noe som kanskje kan slå ut på statistikken i form av øket livslengde.

Vi nordmenn dør tidligere enn svensker. En av hovedårsakene til dette er ulykkene. Det er dessverre få som er bevisst denne sammenhengen, og ikke veldig mange som arbeider for å redusere skadene og konsekvensene av de mange ulykkene vi har her i landet.

Vi allmennleger har nok ikke vært i fremste rekke i dette arbeidet. De fleste har kastet seg over alle de andre problemstillingene som yrket byr på og kanskje noen til og med synes at det er greit å slippe denne typen oppgaver. Noen gjør imidlertid en stor innsats for å bedre samfunnets håndtering av ulykker og skader. Kommune- BEST prosjektet som drives av Helen Brandstorp (medredaktør i det magasinet du sitter og leser) trener hele kjeden av helsepersonell til å arbeide best mulig sammen når ulykken skjer. Hun har beskrevet prosjektet i dette nummeret av Utposten. Les det nøye. For her får du en av høstens store utfordringer. Helen (og flere med henne) vil arbeide for at allmennlegen skal bli sentral i den akuttmedisinske kjeden. Hun mener at det er vi som kan diagnostisere, sortere og prioritere både traumer og indremedisinske akutte tilstander. Det er vi som kan holde de lette skadene ute av traumestuene og skille angstanfall fra ustabil angina, slik at sykehusene kan konsentrere seg om de som virkelig trenger det. Da er det kanskje ikke så farlig om intubasjonsteknikken er litt rusten, den teknikken er det sikkert andre som kan bedre enn oss. Hun vil ha oss ut av kontorene, inn i sykebilene og ut til pasientene. Også vi som jobber i byene.

Det er neppe vågalt å spå at dette vil medføre en del diskusjon både blant allmennleger og andre yrkesgrupper i helsevesenet. De som arbeider for en slik utvikling, vil nok finne det vanskelig å kunne forsvare en praksis der vi låser oss mer og mer inne på kontorene for å måle blodtrykk og kolesterol (der er vi ganske gode, svenskene har mer hjertekar-sykdommer), mens sykebilene farer forbi kontordøren vår. Skal vi få respekt for den jobben vi gjør, må vi unngå en utvikling der vi blir tafatte trøstere som ikke kan hjelpe til når det virkelig trengs. Trøste skal vi selvsagt gjøre, men først etter å ha gjort en innsats for å redusere konsekvenser og skader under ulykker.

Hvordan dette kan organiseres slik at også byenes akuttjeneste kan betjenes av allmennleger uten at det går utover ambulansetjenestens responstid, er kanskje noe vanskeligere å se for seg, men fornuftige modeller er ikke umulige å få til. Daglegevakter samlokalisert med ambulansebasen er et eksempel. For at akuttmedisinen i Norge skal bli bra og bedre, må allmennlegene melde seg på banen, skolere seg sammen med ambulansepersonellet slik Best beskriver. Interkommunale legevakter må ta dette innover seg.

En annen som minner oss på at det finnes en verden der ute med utfordringer er Dr. Tim Nansen fra Leger Uten Grenser. Han har skrevet en rapport fra en av de mange glemte konflikter i verden. Han har arbeidet i Nord-Uganda, et av de hardest prøvede områder i verden. Men, håpløsheten har ikke tatt ham, han skriver om sitt arbeide og sine opplevelser med innlevelse og en frisk optimisme som viser oss at det nytter bare man deltar.

Det er en mengde utfordringer der ute. Vi tror at Utposten setter fokus på noen viktige i dette nummeret.

Petter Brelin